

Buletin INFORMATIV

Anul XX • nr. 2 (225) • Februarie • 2011

CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE

Buletin INFORMATIV

Anul XX • nr. 2 (225) • Februarie • 2011

**MINISTERUL CULTURII
ȘI PATRIMONIULUI NAȚIONAL**
**CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA
ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE**

013701 București • Piața Presei Libere nr. 1 • corp B 1

• etaj V / VI • telefon/fax 317 89 70

www.centrul-cultura-traditionala.ro

www.traditionalnet.ro

e-mail: contact@centrul-cultura-traditionala.ro

Director: Ciprian OGRĂZEANU

Redactor coordonator: **Oana Gabriela PETRICĂ - director adjuncț**

Colectiv redacțional:

Mihaela CIORCILĂ (secretar de redacție) • **Dănuț DUMITRAȘCU**

Elena GAVRILUȚIU • **Mirela PARASCHIV**

Producție și difuzare: **Mariana COMAN**

Coperta I - **Rodica NICODIN** (Brusturi, jud. Arad) - *Iarna la
Brusturi* (detaliu)

Coperta IV - **Ecaterina HAMAT** (Caransebeș, jud. Caraș-Severin) -
Cursul vieții iarna

**Expoziția Crăciunul și Anul Nou în creația populară
contemporană, organizator CNCPCT, decembrie 2010**

Fotografii de Rodica Dinache

ISSN 1224 - 6921

Tehnoredactare: **Anca Cristina VERGULESCU**

**Grupul de colindători din comuna Vlădești, jud. Argeș,
prezent la vernisajul expoziției
Crăciunul și Anul Nou în creația populară contemporană;
organizator: Centrul Național pentru Conservarea
și Promovarea Culturii Tradiționale,
locație: Centrul Național de Artă „Tinerimea Română”,
București, decembrie 2010**

Fotografie de Dănuț Dumitrașcu

Mulțumim tuturor colaboratorilor
și așteptăm în continuare informații și articole de specialitate
pentru *Buletinul Informativ*.

Cuprins

Cercetare aplicată

Crucile de pomană la Turburea - Gorj 2
(Dr. Iuliana BĂNCESCU)

Agenda februarie 2011.....5

Obiceiuri de peste an

Un obicei inedit - Geavrelele.....17
(Gabriela ȚOPA)

Portret

Lingura de lemn - de la meșteșug la artă.....23
(Dr. Corina MIHĂESCU)

„Cuvinte“ de credință pictate pe sticlă 31
(Roxana-Magdalena OPREA)

Ecouri

Pe plaiurile Argeșului
O pilduitoare seară artistică
Rânduri de Colindă 35
(Prof. Constantin CÂRSTOIU)

Noi apariții editoriale

Gheorghe Tomescu, Gheorghe Deaconu,
Sărbătoarea „Alegerea de June“ - ritual și spectacol 41
(Prof. Elena STOICA)

Horelor, surorilor.....43
(Anamaria STĂNESCU)

Cercetare aplicată

Proiect CNCPCT: *Elemente de patrimoniu imaterial în obiceiurile actuale ale vieții de familie*

Crucile de pomană la Turburea - Gorj

Comuna Turburea din județul Gorj are specific, printre obiceiurile sale la înmormântare, datul crucilor de pomană.

Atunci când moare cineva, se consideră că este bine să i se dea de pomană, alături de cele îndătinate (mâncare, băutură, obiecte de îmbrăcăminte etc.) cruci de lemn pictate sau mai simple, chiar și troițe, dacă familia este mai înstărită. Pentru fiecare mort se face o cruce de căpătâi, care îi va străjui mormântul, o cruce de jurământ, care se pune lângă biserică și alta care se pune la un izvor sau la o răscruce. Una dintre cruci se zice că e bine să fie dată de pomană și cu o punte peste o apă, ca să-l ajute pe mort să treacă vămile pe lumea cealaltă.

Cruci de pomană sunt pâlcuri-pâlcuri, în drum spre cimitir, la șosea, lângă fântâni, sau pe drumurile mai lăturalnice. Toate sunt

Cruci de pomană - Turburea, jud. Gorj

Fotografie de Iuliana BĂNCESCU

lucrate din lemn și pictate în stil naiv, cu vopsele și culori uneori stridente, cu motive florale sau creștine. Pentru necunoscători locurile în care ele sunt amplasate par ciudate și, oricum, nu sunt cele obișnuite în tradiția românească.

Deși obiceiul se ține încă, pentru că oamenii așa au apucat, ca orice mort să aibă trei cruci, semnificația sa s-a pierdut în timp. De obicei, crucea simbolizează faptul că mortul a fost creștin. Ea poate fi considerată, de asemenea, armă protectoare împotriva diavolului, simbolizând puterea lui Dumnezeu, care a sfințit-o prin jertfa pe cruce a Fiului Său. În unele legende populare, ea este socotită puntea de trecere între două vămi ale văzduhului. De aceea, se spune că omul trebuie să-și ducă crucea așa cum i-a dat-o Dumnezeu, fără a încerca să și-o ușureze, adică să mai taie din ea, căci altfel s-ar putea să fie prea scurtă și să nu ajungă până la celălalt capăt al prăpastiei dintre vămi, iar omul să se prăbușească în iad, neputând trece.

Dincolo de speculațiile teologice care se pot face și de semnificațiile reale care s-au pierdut în timp, datul crucilor de

Muzeul Crucii din satul Măceșu, județul Gorj

pomană rămâne un obicei la care încă țin locuitorii din comuna Turburea.

Și pentru că, în lumea actuală, tradițiile dispar dacă nu sunt conservate, chiar și într-un mediu artificial, la muzeu sau în cadrul unor festivaluri, etnologul Pompiliu Ciolacu de la Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj a înființat un muzeu al acestor cruci în satul Măceșu, de lângă Târgu Cărbunești, unde există o școală fără elevi și, lângă ea, o biserică fără cimitir. S-au adunat aici, de pe lângă biserică, mai multe cruci bătrâne, care au fost înlocuite cu altele din piatră sau marmură și care urmau să fie arse.

Nădăjduim că astfel aceste obiecte de patrimoniu vor fi îngrijite și conservate mai bine. Și, bineînțeles, nădăjduim că timpul va păstra măcar amintirea crucilor de pomană din zona Turburea, ca marcă a creștinismului și ca marcă tradițională a obiceiurilor care îl însoțesc pe om la trecerea din această lume.

Dr. Iuliana BĂNCESCU
Cercetător științific II, CNCPCT
Fotografii de Iuliana BĂNCESCU

Agenda*

Argeș

- În această lună începe, pe zone, **Concursul celor mai talentați copii - soliști vocali și instrumentiști de muzică populară din județul Argeș „Mugurii folclorului argeșean” - ediția IV-a.**

Bacău

5 februarie – Moinești - Clubul Elevilor

„Conexiuni culturale” - șezătoare cultural-artistică organizată în parteneriat cu Clubul Elevilor din Municipiul Moinești. Tematica: „Ștefan Luchian, poetul florilor” și „Semnificațiile sărbătorii religioase Întâmpinarea Domnului”.

19 februarie – Gioseni

„**Dragobetele sărută fetele - ziua îndrăgostiților la români**” - șezătoare cultural-artistică.

Bihor

10 februarie – Beiuș

Curs și seminar de educație permanentă și management cultural pentru directorii și referenții din așezămintele culturale din zona Beiuș.

24 februarie – Băile Felix

Expoziție de artă plastică.

*N.R. Informațiile de la această rubrică sunt furnizate de centrele județene pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale. Pentru confirmări, vă rugăm consultați organizatorii.

26 februarie – Vadu Crișului

Expoziție de artă populară și artă plastică.

27 februarie – Vadu Crișului

Concursul „Varietăți bihorene”; participă formații artistice din localitățile: Aleșd, Tilecuș, Tileagd, Aușeu, Vadu Crișului, Borod, Bratca, Remet, Șuncuiș, Măgești.

Botoșani

6 februarie – Medești

13 februarie – Cordăreni

20 februarie – George Enescu

27 februarie – Bucecea

„Șezătorile iernii” - întâlniri cu scriitori, soliști vocali, soliști instrumentiști, formații de dansuri populare.

Brașov

12 februarie – Ormeniș

Fărșangul - manifestare tradițională a etnicilor maghiari.

19 februarie – Apața

Fărșangul - obicei popular maghiar care se practică de Lăsata Secului.

19 februarie – Budila

Alaiul măștilor - obicei tradițional în care mascații, care reprezintă personaje importante ale comunității și nu numai, merg să colinde prin sat, la fiecare gospodărie, pentru a alunga spiritele rele și pentru a le purifica ca belșugul să le intre în casă.

26 februarie – Prejmer

Fasching - Caravana Clătitelor - ediția a VII-a. Caravana este însoțită de muzică de fanfară, dansuri săsești, iar după-amiaza are loc concursul gastronomic. Manifestarea este organizată de Centrul Județean pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale Brașov și Primăria Comunei Prejmer.

26 februarie – Șinca Nouă

Roata în flăcări - Strigarea peste sat - obicei tradițional practicat de flăcăii satului de Lăsata Secului.

Buzău

● Pe parcursul lunii februarie, se vor derula activități specifice și repetiții vizând îmbunătățirea repertoriilor și programelor ansamblurilor folclorice și grupurilor de tradiții din județ, prin montarea unor noi producții muzical-coregrafice din repertoriul buzoian. Specialiștii CJCPCT Buzău acordă consiliere și asistență ansamblurilor și grupurilor folclorice din localitățile: Gura Teghii, Lopătari, Mânzălești, Florica, Sărulești, Cătina, Padina ș.a.

Caras-Severin

16-17 februarie – Băile Herculane

Întâlnire cu directorii de festivaluri și directorii de cămine culturale.

24 februarie – Oțelu Roșu - Casa de Cultură

Festivalul Folcloric „Velișcu Boldea” - ediția a IV-a.

26 februarie – Sat Bătrân

„Balul izmenelor” - manifestare care urmărește conservarea și promovarea costumelor populare.

Călărași

● În perioada 2 februarie-6 aprilie a.c., se desfășoară cea de-a doua ediție a proiectului cinematografic *CINEFORUM*, organizat de Centrul Cultural Județean Călărași în parteneriat cu Tenaris Silcotub și Colegiul Național „Barbu Știrbei”.

În luna februarie, în sala de spectacole a Centrului Cultural Județean Călărași, se proiectează următoarele producții:

- 2 februarie - filmul „Turiștii”(Chile);
- 9 februarie - filmul „Nuntă în Basarabia” (România);
- 16 februarie - filmul „Whisky (Uruguay);
- 23 februarie - filmul „Felicia înainte de toate” (România).

Constanța

1 februarie – Constanța - Școala nr. 40

În cadrul Proiectului „Atelier de obiceiuri și tradiții”, care își propune să inițieze și familiarizeze elevii cu obiceiurile populare de peste an, se prezintă *Kurbanul viilor* sau *Târcolitul viilor*, prima mare sărbătoare a calendarului agricol, pomicol și viticol, cuprinzând practici magico-rituale care pregătesc muncile

câmpului, prilejuate de ziua Sfântului Trif - patronul insectelor, viilor și livezilor.

24 februarie – Constanța, Școala nr. 7 „Remus Opreanu”

„Sărbătoarea iubirii la români - ieri și astăzi: Sfântul Valentin sau Dragobete?” - manifestare de educație permanentă realizată cu elevii clasei a V-a, inclusă în Proiectul „Atelier de obiceiuri și tradiții”.

● În perioada 14-18 februarie a.c., se fac cercetări de teren privind obiceiurile la înmormântare - aplicare de chestionare - în zona IV: Albești, Hagieni, Arsa, Vârtop, Limanu.

Dâmbovița

7 februarie – Târgoviște - Clubul Studenților (Casa Tineretului)

„Violoncelissimo” - concert simfonic; solist: Marian Cazacu.

21-26 februarie – Târgoviște - Cabinetul Multimedia al Centrului Județean de Cultură

„Dragobete - fiul Dochiei” - ciclul de activități realizate împreună cu elevii și cadre didactice din școlile târgoviștene, în cadrul Programului „Satul tradițional - univers de sine stătător”.

21 februarie – Târgoviște - Clubul Studenților (Casa Tineretului)

Concertul „Pagini din operă”; dirijor: Cristian Oroșanu.

● În perioada 9-11 februarie, se fac deplasări de teren în comunele Mănești, Iedera și Valea Lungă, în scopul identificării unor vechi ateliere de olărit și de tâmplărie.

Dolj

1 februarie – Cernat, Galicea Mare, Lipovu, Segarcea

Trifonul - părintele spiritual al viilor - obicei tradițional specific zonelor de podgorie.

17 februarie – Gânciova

„Satul doljean - ieri și azi” - expoziție foto-documentară prin care se finalizează cercetarea realizată în această localitate de către CJCPCT Dolj, având tema „Tradiția și creația populară în satul românesc contemporan - zona etnografică Dolj”.

● Joi, 10 februarie a.c., se lansează la Căminul Cultural Gighera CD-ul realizat de CJCPCT Dolj *Taraful lui Marin Sima din Gighera*.

● În perioada 21-27 februarie, începe prima etapă a cercetării etnofolclorice realizate de CJCPCT Dolj în comuna Caraula,

„Tradiția și creația populară în satul românesc - zona etnografică Dolj”.

Galați

2 februarie - Galați

Întâlnire a Clubului Umoriștilor „Verva”.

7 februarie - Galați

Întâlnire a Clubului Critic „Oblio”.

11 februarie - Galați

Întâlnire a Clubului „Foto-DIA-Club”.

12 februarie - Galați

Concert filantropic - „Clepsidra”.

14 februarie - Galați

Ziua Îndrăgostiților - spectacol susținut de cursanții Școlii de Arte.

17 februarie - Galați

Premiile Centrului Cultural „Dunărea de Jos”.

23 februarie - Galați

„Omul de pe... Lună” - sărbătorirea unui scriitor și lectură publică.

24 februarie - Galați

„Dragobetele” - prezentarea obiceiului, proiecția unui film cu această temă și discuții cu elevii din școlile gălățene.

25 februarie - Galați

Festivalul-concurs de Muzică Populară pentru Copii „Omătuța”.

26 februarie - Galați

Salonul de Arte Vizuale „Mărțișor” - expoziție de sculptură, pictură, design, ceramică, arte decorative.

● Marți, 1 februarie a.c., apare nr. 108 al revistei „Dunărea de Jos”.

● Marți, 15 februarie a.c., se lansează volumul *Ștefan Zeletin*; autori: Adrian Michiduță și Viorel Burlacu.

Giurgiu

14 februarie – Giurgiu

Ziua Îndrăgostiților - spectacol muzical-coregrafic susținut de cursanții claselor Școlii Populare de Arte și Meserii.

14 februarie – Giurgiu - Centrul Cultural Local „Ion Vinea”

Valentine's Day - spectacol muzical-coregrafic.

17 februarie – Giurgiu

Concert educativ susținut de Orchestra de Suflători „Valahia”.

23 februarie – Giurgiu

Spectacolul de folclor „Ziua de Dragobete”, organizat în parteneriat cu Centrul Cultural Local „Ion Vinea”. Participă soliști de muzică populară din țară. Spectacolul este înregistrat și televizat de către TVRM.

24 februarie – Giurgiu

„Dragobetele la români” - spectacol muzical susținut de elevii claselor de Canto popular și Acordeon ai Școlii Populare de Arte și Meserii din cadrul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Giurgiu și expoziție de cusături, țesături tradiționale și obiecte din lemn, lucrări realizate de elevi din cadrul claselor de artă meșteșugărească tradițională.

● În perioada 1 februarie-15 martie, se desfășoară Festivalul Județean „Șezătoarea”, care își propune atât revitalizarea și valorificarea obiceiurilor de muncă în perioada de iarnă: tors, țesut, curățat porumb etc., cât și aducerea în actualitate a creațiilor artistice tradiționale din lumea satului.

● În luna februarie se fac imprimări pentru postul TV AgroRomânia București ale unui spectacol susținut de Ansamblul Folcloric „Doina Dunării” al Centrului Cultural Local „Ion Vinea”.

Gorj

1 februarie – Văianu, Ciuperceni

„Focuri peste zăpezi” - manifestare cultural-religioasă închinată Sfântului Trifon, expoziție de costume populare și obiecte de mică industrie țărănească. Organizator: Fundația Culturală „Dăruie vieții farmec” din Târgu Jiu, în parteneriat cu CJCPCT Gorj, Școala Populară de Arte, Consiliul Local și Căminul Cultural Ciuperceni.

6 februarie – Licurici

În cadrul Programului „Gorjul tradițional”, se organizează o expoziție de țesături și costume populare.

9-11 februarie – Bumbăești-Pițic - Muzeul Satului

„Meșteri și meșteșuguri” - expoziție de artă populară.

15 februarie – Ciuperceni

Simpozionul și expoziția de artă populară „Portul popular din Ciuperceni - Gorj”.

17 februarie – Drăgotești

Expoziție de costume populare și spectacole de folclor incluse în Programul „Gorjul tradițional”.

17 februarie – Târgu Jiu

Colocviile de critică și istorie literară ale revistei *Portal Măiastra* - „Literați gorjeni, membri ai Uniunii Scriitorilor din România”. Organizează CJCPCT Gorj, la Colegiul Național „Ecatarina Teodoroiu” din Târgu Jiu, în parteneriat cu Biblioteca Județeană, Societatea de Științe Filologice din România - Filiala Gorj, Reprezentanța Gorj a U.S.R. și Cenaclul Literar „Columna”.

24 februarie – Târgu Jiu, Motru, Rovinari, Târgu Cărbunești,

Bumbăești-Jiu, Turceni, Baia de Fier, Bălești, Bărbăești, Bâlteni, Bolboși, Brănești, Bumbăești-Pițic, Bustuchin, Căpreni, Călnic, Ciuperceni, Crasna, Lelești, Licurici, Logrești, Mușetești, Padeș, Roșia de Amaradia, Săulești, Scoarța, Stejari, Țânțăreni, Urdari

„Sărbătoarea dragostei – Dragobetele” - manifestări culturale-artistice organizate de Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu”, Primăria Târgu Jiu, CJCPCT Gorj, Școala Populară de Artă, Ansamblul Artistic „Doina Gorjului”, case de cultură și cămine culturale din localitățile menționate.

Harghita

4 februarie – Miercurea-Ciuc

Dezbaterea „Lăsata Secului - festival de datini”.

9, 12 februarie – Miercurea-Ciuc

Curs de formare profesională a adulților - specialitatea formator.

Iași

1-12 februarie – Iași

„Tradiții de iarnă la români” - expoziție de pictură naivă și măști organizată de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Iași în parteneriat cu Centrul Cultural Francez, în cadrul proiectului „Tradiții românești - cultură europeană”.

23 februarie – Iași - Școala Normală „Vasile Lupu”
„Sărbătoarea Mărțișorului” - ateliere de creație și expoziție-concurs cu mărțișoare tradiționale realizate de tinerii din Municipiul Iași.

25 februarie – Scânteia - Școala Bodești
„Sărbătoarea Mărțișorului” - ateliere de creație și expoziție-concurs cu mărțișoare tradiționale realizate de elevii din comuna Scânteia.

Mehedinți

24 februarie – Drobeta-Turnu Severin
„Dragobetele” - spectacol de folclor.

Mureș

1-19 februarie - Sighișoara - Turnul Fierarilor
„Atelier Art” - expoziție de artă plastică.

5-26 februarie - Luduș - Casa de Cultură
„Măști și costume” - expoziție de pictură și colaje.

7 februarie - Reghin - Casa de Cultură a Tineretului „George Enescu”
Festivalul de Dansuri Populare Românești „Hora din străbuni” și
Expoziția de artă populară „Căruța cu zestre” - ediția a II-a.

10 februarie - Târnăveni - Casa de Cultură Municipală „Mihai Eminescu”
Simpozionul literar-artistic „Confluente”.

15 februarie - Reghin - Casa Municipală de Cultură „Eugen Nicoară”
Spectacolul de folclor al formațiilor maghiare „Farsangolas”.

19 februarie - Reghin - Muzeul de Etnografie și Casa de Cultură a
Tineretului „George Enescu”

„Sărbătoarea dragostei la Români - Dragobetele”.

21-27 februarie - Sighișoara - Turnul Fierarilor
Expoziția de grup „Theatrum mundi”.

Neamț

24 februarie – Piatra Neamț
„Dragobete - sărbătoarea dragostei la români” - spectacol de
folclor.

26 februarie – Piatra Neamț
Festivalul-concurs de Muzică Populară pentru Copii și Tineri
„Florile Ceahlăului”: preselecția județeană. Concursul va avea loc în
perioada 5-6 martie 2011.

Prahova

1 februarie – Sinaia - Centrul Cultural
Aniversare Ștefan Luchian - medalion.

1-6 februarie – Bușteni
Zilele Orașului Bușteni - manifestări cultural-artistice și sportive.

1-28 februarie – Vălenii de Munte
„Simfonia iernii” - expoziție de pictură.

3 februarie – Șirna

„Ulița copilăriei noastre” - concurs de creație în proză, organizat la 60 de ani de la moartea lui Ionel Teodoreanu.

4-10 februarie – Urlați

„Nemuritorul Caragiale - omul și opera” - simpozion, expoziție de carte, spectacole, lectură din creația dramaturgului.

10 februarie – Câmpina - Cercul Literar „Geo Bogza”

Poeti câmpineni în reviste naționale, recital de poezie Florin Dochia și Ștefan Al. Sașa.

10 februarie – Ceptura

„Bindecuvântarea semințelor” - ritual tradițional premergător
semănatului de primăvară.

11 februarie – Câmpina - Casa de Cultură

Expoziția de pictură „Culoare și sentiment” - Elisabeta Stănculescu.

14 februarie – Bușteni - Centrul Cultural „Aurel Stroe”

„Sfântul Valentin - Ziua Îndrăgostiților” - spectacol cu tineri pentru tineri.

14 februarie – Ciorani

Ziua Îndrăgostiților - carnaval, spectacol, dans.

14 februarie – Mizil - Casa de Cultură

Ziua Îndrăgostiților - spectacol pentru tineret, concurs susținut de formații ale casei de cultură și unităților de învățământ din oraș.

14 februarie – Sinaia

„Reaprindeți candela...” - aniversare Grigore Vieru. Lecturi din creația poetului în interpretarea Ancăi Hoge și a lui Vasile Ioan Ciutacu.

15 februarie – Boldești-Scăieni - Casa de Cultură

„Istoria trăită” - întâlnire cu veterani de război.

15 februarie – Breaza - Centrul Cultural „Ion Manolescu”

Deschiderea cursului „Lucrător în gospodăria agroturistică”, organizat de Consiliul Județean Prahova prin Oficiul de Consultanță Agricolă, în parteneriat cu Primăria și Consiliul Local Breaza.

17 februarie – Breaza

„Ion Manolescu (1881-1959) - 130 de ani de la naștere” - simpozion și dezvelirea plăcii de marmură de la Casa Memorială.

17-19 februarie – Berteza

„Zilele cărții la sate” - expoziții, prezentări de carte, seri literare.

18 februarie – Câmpina - Școala de Poliție „Vasile Lascăr”

Spectacolul „Talente câmpinene”. Participă: Grupul vocal „Mlădițe câmpinene”, Ansamblul Folcloric „Ghiocelul” și Formația rock „The Jacks”.

22 februarie – Bălțești

„Iarna pe uliță” - expoziție de desene și concurs de recitări.

24 februarie – Băicoi - Casa de Cultură

„**Dragobetele - sărbătoarea românească a iubirii**” - spectacol muzical.

24 februarie – Breaza - Liceul „Aurel Vlaicu”

„Dragobetele” - carnaval și seară de dans.

24 februarie – Apostolache, Comarnic, Cosminele, Drajna, Filipeștii de Târg, Plopu, Sălcii, Sângeru, Slănic, Starchiojd, Ștefești, Vadu Săpat, Valea Călugărească

„**Dragobetele - ziua îndrăgostiților la români**”.

24 februarie – Mizil

„**Dragobetele - Ziua dragostei și a bunăvoinței la români**”.

24 februarie – Șirna

„**Cu drag, de dragoste**” - spectacol de folclor și expoziție de creații plastice, cu ocazia sărbătorii îndrăgostiților la români.

27 februarie – Drajna - Căminul Cultural Ogretin

„S-a ivit un ghiocel” - măștișoare muzicale - spectacol muzical-coregrafic susținut de Ansamblul „Poienița” al Căminului Cultural și Grupul „Mugurelul” al Școlii de Arte Ploiești, clasa Drajna - ediția a XI-a.

27 februarie – Florești

Spectacole de cântece și dansuri populare.

28 februarie-8 martie – Fântânele

„Un măștișor pentru fiecare” - expoziție de măștișoare și felicitări.

Satu Mare3 februarie – Satu Mare - Galeria Primăriei

Expoziția personală de sculptură Fóris Iosif.

11 februarie – Satu Mare - Centrul Cultural „Poesis”

„Anul Editorial Sătmărean 2010”.

11 februarie – Satu Mare

Manifestare culturală care marchează 125 de ani de la nașterea filologului și lingvistului Csűry Bálint.

17 februarie – Satu Mare

Expoziție de pictură Gergely Csaba și Kerekes Alexandra.

24 februarie – Satu Mare

Spectacol folcloric de Dragobete.

Sălaj**12 februarie – Cehu Silvaniei - Casa de Cultură**

Fărșangul - obicei tradițional maghiar.

Sibiu24 februarie - Sibiu - Cercul Militar

Spectacolul „Dragobetele sărută fetele!”, dedicat zeului dragostei la români.

12-13 februarie - Agnita

Fuga Lolelor - vechi obicei sășesc prin care se urmărea alungarea spiritelor rele.

Suceava4 februarie – Suceava

Expoziție de grafică și fotografie Oana Slemco și Mihai Pânzaru P.I.M.

20-27 februarie – Suceava

Concursul de Artă Plastică „Ion Irimescu” - ediția a IV-a.

27 februarie – Șaru Dornei

Festivalul-concurs de Interpretare a Folclorului Muzical-coregrafic „Comori de suflet românesc” - ediția a IX-a, faza zonală Vatra Dornei.

27 februarie-8 martie – Suceava

Târgul Măștișorului - târg al meșterilor populari.

● În cursul lunii februarie, sub genericul „**Azi în sat îi șezătoare**”, se organizează, în principalele vetre folclorice, șezători tradiționale. **Sezonul șezătorilor se va încheia cu un festival interjudețean.**

Teleorman**1 februarie** – Zimnicea

„**Zărezeanul** - tradiția viei și vinului” - spectacol de folclor.

1 februarie – Alexandria - Sediul CJCPCT

Simpozionul cu tema „Zărezeanul - tradiția viei și vinului”, organizat în parteneriat cu Muzeul Județean Teleorman și Biblioteca Județeană „Marin Preda” Teleorman.

24 februarie – Alexandria - Sediul CJCPCT

„Dragobetele - zeul dragostei la români” - simpozion organizat de CJCPCT.

● În perioada 1-24 februarie a.c., în comuna Năsturelu se desfășoară cercetarea cu tema „Dragobetele - zeul dragostei la români”.

Vâlcea

17 februarie – Râmnicu Vâlcea - Galeria de Artă „Constantin Iliescu”

„Arta - fereastră a sufletului” - ediția a VIII-a, proiect cultural care promovează arta practică de persoanele cu dizabilități, organizat în parteneriat cu Societatea Națională a Persoanelor cu Handicap Vâlcea.

În context, au loc: vernisajul expoziției de artă; recital poetic susținut de artiști amatori (textele aparțin unor scriitori vâlceni consacrați); recital muzical susținut de Rodica Vișinescu și Ilorian Păunoiu; expoziție de carte (printre alții, sunt prezenți autorii: Marian Pătrașcu, Dumitru Zamfira, Ilorian Păunoiu, Alexandru Hurezeanu).

24 februarie - Cremenari, com. Galicea - Căminul Cultural

„Dragobetele - sărbătoarea tradițională a iubirii” - ediția a III-a - proiect cultural prin care se ilustrează sentimentul iubirii în expresie religioasă, poetică, muzicală, clasică și populară. Cu acest prilej are loc lansarea ciclului de manifestări dedicate Anului Nou de Primăvară 2011 - ediția a XII-a. Parteneri: Primăria Comunei Galicea, Biserica parohială Galicea, Școala cu clasele I-VIII din localitate.

Vrancea

1-28 februarie - Focșani - Galeria C.J.P.C.T.A.

Expoziție de pictură și prezentare de modă.

21 februarie - Focșani - Galeria de Artă

„Nud” - expoziția personală a artistului plastic Liviu Nedelcu.

24 februarie - Focșani - Galeria C.J.P.C.T.A.

Dragobete - audiție muzicală și expoziție de artă populară.

*Obiceiuri de peste an***Un obicei inedit - Geavrelele**

În lumea arhaică românească, nivelurile de organizare social-politică, culturală și religioasă nu erau de tip concurențial, ci unele complementare, chiar organice, dictate de necesități vitale. Cercetătorii au subliniat faptul că vetrele folclorice păstrează în alcătuirea lor ritualuri, tradiții și obiceiuri ce se pierd în arhaic, de o valoare cu totul deosebită, adevărate sinteze culturale, care ilustrează, în timp, un anume orizont de viață materială și spirituală a comunității care le practică. Spiritualitatea creștină se suprapune peste nucleul ancestral, conferindu-i obiceiului și conținutul sacral care-l întregeste.

În partea de sud-vest a județului Dâmbovița se situează comuna Morteni. Formată din patru cătune, cum spun localnicii, străbatută de apele râului Neajlov, în trecut comuna făcea parte din fostul județ Vlașca.

Descoperirile arheologice din această comună sunt de o importanță majoră în ceea ce privește vechimea așezării cu influențe asupra modului de viață material și spiritual al locuitorilor. Existența acestei așezări pătrunde adânc în negura istoriei, primele descoperiri arheologice datând din Neolitic. Aici a fost scoasă la iveală și o așezare geto-dacică din sec. II-I î.Hr., la care s-au adăugat descoperirile arheologice din anul 1998, care atestă o vechime impresionantă a localității, aici găsindu-se urmele existenței unei vetre de civilizație datând de peste 6000 de ani.

Comuna Morteni este o așezare tipică de câmpie, cu ocupație dominantă agricultura, în care „noul” în arhitectură și-a pus puternic amprenta. Obiceiurile, tradițiile și regulile de viață ale satului vechi le regăsim astăzi în memoria orală a locuitorilor, care, mândri de comuna lor, relatează, uneori cu lux de amănunte, fapte de viață tradițională la care au fost actanți de-a lungul timpului ori întâmplări devenite legende ale locului aflate de la „moșii lor”.

Fapt de cultură neîntrerupt, datat de locuitorii comunei cu „așa s-a pomenit la noi” este **Steagul cu geavrele**, obicei devenit astăzi cel mai de seamă eveniment al comunei, care marchează simbolic începutul fiecărui an. Voi încerca să fac o scurtă analiză a acestui vechi obicei spre înțelegerea fenomenului ca durată și importanță, dar și pentru înțelegerea modificărilor și alterărilor culturale pe care fenomenul le-a dobândit în timp.

Nici nu se încheie bine petrecerile prilejuite de sfârșitul anului și începutul celui următor, că tinerii din comuna Morteni încep pregătirile pentru ultimele două mari evenimente ale ciclului sărbătorilor creștine de iarnă: Boboteaza și Sfântul Ion, însoțite aici de un străvechi obicei, încreștinat odată cu noul timp, obicei devenit *adjuvant ritualic* al celor două sărbători creștine: **Steagul cu geavrele**.

Odată constituită ceata de flăcăi, viața în sânul organizației devenea una precisă, determinată de legi stricte, autoasumate. Se stabileau ierarhiile, regulile de comportament, începea munca în colectivitate, mâncau, dormeau împreună, își încadrau conduita în spiritul obligațiilor și interdicțiilor impuse. Se interzicea părăsirea cetei fără acceptul șefului ales, nu se intra cu capul acoperit în camera destinată activităților cetei, nu erau acceptate beția, comportamentele zgomotoase sau scandaloase, necuviincioase și nu se tolera nejucațul fetelor la horă. Orice ignorare sau abatere conducea la atragerea unor pedepse aspre, care puteau fi: de la plata unei amenzi, până la eliminarea din ceată.

Așa cum este lesne de înțeles, aceste sancțiuni au o valoare civică, morală și educativă, contribuind și marcând în același timp începutul maturității. Au fost situații când un membru al grupului a plecat să-și vadă părinții sau iubita, fără să aibă acordul vătafului; acesta a fost aspru pedepsit: legat de sanie, a fost plimbat prin sat, strigând în gura mare „cine face ca mine, ca mine să pățească!” (Florea Dumitru - localnic).

Împodobirea steagului în gospodăria gazdei

În dimineața de 5 ianuarie ceata de flăcăi se instalează în casa unei *gazde*. Stegarii sunt flăcăi din sat care se bucură de o anumită prestanță față de comunitate. Pentru a fi acceptat *stegar*, trebuie să fii remarcat pentru seriozitate, cinste, corectitudine, sănătate. Apoi, trebuie să te supui unor obligații, între care cele mai importante sunt întrajutorarea și abținerea.

Renunțarea la calitatea de stegar se face numai în anii fără soț din cei șapte ani pentru care alegi să intri în ceată. Sunt socotiți nefaști anii cu soț aleși pentru a renunța la participarea în steag. Cel care a renunțat mai devreme, poate fi reprimat numai după trei ani.

Înțelegerea cu gazda asupra „închirierii” spațiului care va fi ocupat pentru vreo trei zile de stegari se făcea imediat după Sfântul Vasile. Tinerii care formau ceata stegarilor se apucau, cu aprobarea gazdei (familie ai cărei băieți intraseră în ceată de-a lungul timpului; foști cetași, acum oameni maturi, cu familie; gospodari de frunte ai satului), să pregătească locul pentru împodobit steagul, dând o mână

de ajutor gazdei în gospodărie: reparând ici-colo, tăind lemne, scoțând apă din fântână etc.

Prăjina (lungă de 10-12 metri, confecționată din lemn de alun sau frasin) este așezată cu un capăt pe un spătar de scaun, celălalt pe un al doilea spătar.

Împodobirea începe cu așezarea unui mănunchi de busuioc și o cruce la capătul prăjinii. Tot aici se prind spre înfrumusețare ciucuri și cordeluțe viu colorate. Din coșurile pline cu *geavrele* (strânse de la fetele din sat, parte cusute ori păstrate de mamele sau bunicele lor special pentru steag, parte artizanale), scot pe rând cusăturile (batistele) pe care încep să le înșire prinzând-le numai cu bete țărănești. Din când în când, la invitația gazdei, mai iau câte o dușcă de țuică fiartă, o gogoasă caldă de post, un vin fiert, să se încălzească. Uneori, simbolic, se iau la trântă prin zăpadă, arătându-și fiecare puterile.

Este interzisă trecerea dintr-o parte în alta a prăjinii prin „încălecare“ (operație necesară pentru legarea șervetelor). Mișcarea se face pe la capătul prăjinii. În credința oamenilor locului încălcarea acestei interdicții atrage după sine evenimente nedorite. Întrebând-o pe bătrâna gazdă dacă este adevărat, aceasta mi-a relatat o întâmplare gravă survenită în vara aceluiași an (1992) în care unul dintre cetași a comis imprudenta menționată. Tânărul, care se întorcea cu mașina de la fabrica de frigider unde lucra, și-a pierdut viața într-un stupid accident de mașină în orașul Găești. În sat s-a răspândit imediat vestea; la puțină vreme, „explicația“ decesului circula printre săteni.

După încheierea confecționării steagului, tinerii se strâng într-o odaie și își aleg rolurile prin vot deschis pentru a umbla cu iordănitul: preotul, dascălul, casierul etc. A doua zi, se îmbracă în „uniformă”: pantaloni de culoare închisă, pulovere albe, de lână, leduncă (cartușieră - n.r.) și centură din bete, căciuli de blană neagră. Poartă steagul la biserică, unde asistă la slujba de Bobotează. La terminarea slujbei, se îndreaptă către centrul comunei, cu strigăte puternice de „hăp-hăp”. Ajunși aici, se întâlnesc cu celelalte cete de stegari (reprezentând fiecare cătun aparținând aceleiași comune), cete care au trecut prin același proces de organizare și pregătire. În total, patru cete la număr - din Morteni, Băjenari, Branște și Florica. Începe acum o întrecere plină de forță, virilitate între grupurile de tineri: care

este grupul ce are steagul cel mai falnic, ridicat la verticală cu mai mare efort și îndemânare, clătînându-l amenințător în fața grupurilor concurente. Acum poate apărea o altă întâmplare cu consecințe negative: ruperea prăjinii (din neglijență la alegerea ei din pădure - existența vreunui nod în corpul alunului ales - sau din lipsa unei coordonări a mișcărilor cetei în ridicarea prăjinii devenite și foarte grea). Un asemenea accident poate fi urmat, în credința localnicilor, de o moarte (dacă sunt doi gemeni în steag, unul va muri) sau o îmbolnăvire etc. a vreunui stegar. Oricum, o astfel de întâmplare impune o interdicție de a mai pregăti geavrele în sat timp de șapte ani.

Steagul cu geavrele

Preotul sfințește apele aflate în recipientele aduse de oameni. Sfințește apoi poporul strâns laolaltă și, în urmă, sfințește steagurile. Însotii de locuitori ai satelor cărora le aparțin, stegarii se îndreaptă către casă. La răspântii se pot întâlni cu o ceată „adversă”. Atunci începe întrecerea: înălțarea steagurilor cu zeci și zeci de strigăte de susținere din ambele părți. Este o chestiune de onoare ca „satul nostru” să fie cel care câștigă întrecerea; forța, tehnica de ridicare, frumusețea steagului sunt cele mai apreciate de săteni. Fetele „prinse” pe drumul de întoarcere sunt săltate de brațele tinerilor cât mai sus, în aceleași impresionante strigăte de „hăp-hăp”. Ajunși în satele lor, cetașii sunt așteptați să intre cu geavrelele în curțile oamenilor, să-i colinde pentru sănătatea lor, a animalelor din bățatură, a recoltelor anului care abia a început. Primii colindați sunt cei care poartă numele de Ion. A doua zi, continuă și cu iordănitul. Este o curiozitate această, oarecum,

inversare a destinației sacre a acestor zile, căreia nu i-am găsit o explicație.

La încheierea fiecăreia dintre aceste zile cetașii se reîntorc la gazde, unde petrec cu mâncarea și băutura primite de la cei colindați. Apoi, geavrelele sunt desfăcute și redade fetelor de la care au fost strânse, iar prăjina este depozitată în gospodăria unui sătean recunoscut de ei ca gospodar destoinic și de încredere.

Câteva dintre elementele obiceiului au fost schimbate sub „presiunea” realităților prezentului. Astfel, subiecții chestionați (foști cetași) ne spuneau că știu de la cei de altădată că prăjina geavrelelor era legată la streășina bisericii imediat după încheierea sărbătorii, unde rămânea până la iarna următoare. De Crăciun era coborâtă în biserică, unde stătea „în sfințenie” timp de două săptămâni, după care începea pregătirea ei pentru sărbătoare.

Geavrelele erau toate cusute în casă de fetele care se pregăteau de măritiş. Cea care avea cele mai frumoase șervete cusute era pomenită de toți, remarcându-i-se talentul, hărnicia. Intra, astfel, în atenția comunității și mai ales a tinerilor.

Cetele erau formate din tineri care nu satisfăcuseră serviciul militar, dar care erau moștenitorii unor practici „paramilitare”, războinice (dovadă - „uniforma” cu însemnele ei: ledunca și centura, dar în primul rând steagul însuși, simbol excepțional al cetei), de disciplină de grup organizat, capabil să apere comunitatea, atunci când va fi necesar, de agresiuni exterioare. Totodată, formarea spiritului de generație ducea la maturizarea acesteia, la impunerea și recunoașterea sa de către comunitate, la obținerea dreptului de organizare a majorității manifestărilor anuale în satul arhaic. Dar și astăzi este vie mândria de a fi cetaș, comunitatea recunoscând calități deosebite ale tânărului acceptat în grup.

Steagul înseamnă puterea, viața, sănătatea, tinerețea, vitalitatea unui grup de tineri alcătuit pe temeiul acestor trăsături comune.

Gabriela TOPA

Cercetător - Centrul Județean de Cultură Dâmbovița
Fotografii din Arhiva Centrului Județean de Cultură Dâmbovița

Portret

Lingura de lemn - de la meșteșug la artă

Au luat-o amândoi de la lingură. Așa se zice când doi tineri pornesc în viață împreună, comoară fiindu-le iubirea și nu bogăția materială.

Așa s-a întâmplat și în cazul Zinei și al lui Sorin Burloiu-Manesă, care au pornit alături la drum, construindu-și rostul cu sentimente alese, cu speranță, cu muncă și cu respect. Numai că pentru ei lingura nu a însemnat numai simbolul intrării în viața de cuplu, ci, în cazul Zinei, continuarea unei pasiuni, precum și deschiderea unui drum nou pentru Sorin.

Drumul lemnului, pasiunea pentru arta populară, acestea sunt doar două dintre idealurile ce-i leagă pe amândoi.

Pe Zina o cunosc de aproape douăzeci de ani. Cam tot de atunci de când, sub îndrumarea lui Nicolae Purcărea, renumit sculptor în lemn din Scheii Brașovului, a început să deprindă cunoașterea formelor și ornamentelor obiectelor de artă populară din lemn. Dascălul i-a deschis acest drum pe care avea să-l urmeze cu devotament, cu talent și cu pasiune.

Am stat de multe ori de vorbă de atunci. Am povestit despre începuturi, despre viață, despre realizări sau înfrângeri. Despre năzuințe și dorințe. De fiecare dată discuțiile duceau, nedisimulat, cu

seriozitate și convingere, către „lemn”, un „personaj” ce pare că-i conduce și îi stăpânește viața de aproape 20 de ani, o relație ce nu este de supunere, de învingere a materiei, ci de conlucrare și empatie!

Și tot de fiecare dată, convorbirile noastre „duc” invariabil la taina începutului: „dascălul, îndrumătorul și părintele spiritual”, Nicolae Purcărea, care dacă nu ar fi existat în viața ei, poate că ar fi rămas doar inginera de mecanică fină ce devenise la vremea studiilor sale.

Viața Zinei a fost „croită” dintr-o bucată de lemn în fibra căruia a căutat să înțeleagă sensul și rostul. „Și pasiunea pentru ceea ce fac acum. Pasiunea... asta este de la domnul Purcărea, dragostea pentru arta tradițională, însuflarea...”

Zina Burloiu-Maneșă s-a născut pe 28 aprilie 1970 în satul Provița de Jos, județul Prahova. La vârsta sa de astăzi a ajuns la maturitatea profesională pe care credea că o dobândise mai demult: „credeam că știu totul acum 20 de ani; mă miram că lumea nu-și dă seama câte știu! Dar numai acum îmi dau seama câte mai aveam de învățat!”.

Zina a studiat mult. Cunoaște regulile formale și stilistica artei populare. Discursul său seamănă cu cel al unui specialist în domeniu. Toată știința sa se reflectă atât în judecățile de valoare, cât și în aspectul lucrărilor sale, care „trădează” atât o fină cunoaștere a fenomenului, cât și evidența faptului că formele, ornamentele și semantica se subscriu registrului și logicii artei țărănești.

În România, Zina este cunoscută în câteva târguri importante de meșteșuguri tradiționale, unde își expune o marfă - ce termen nepotrivit pentru varietatea și finețea lucrărilor ei! - de o elegantă, finețe și frumusețe inegalabile!

Doar câteva ziare locale i-au făcut loc în paginile lor pentru a o face cunoscută publicului larg.

Lucrările de specialitate, însă, nu au analizat până acum munca, pasiunea și personalitatea sa deosebite!

Pe harta lumii, așezată pe unul dintre pereții atelierului său, Zina reține, din 1997 încoace, locurile din străinătate în care a ajuns cu lucrările ei, în numeroase expoziții, la seminarii sau ateliere pe care le-a susținut în calitate de membră în jurii ale concursurilor de creație: *The Women' Role in Rural Life* (expoziție; Salonic, Grecia - 1997); *Bucks Wood turners* și *Wood Turning Conference* (expoziții și demonstrații; Philadelphia, SUA - 1997, 1998, 2000, 2002);

International Conference-Bra-king Barriers (expoziție și demonstrații; Emma Lake, Canada - 1998); *The Wheald of Kent Craft Show* (expoziție - atelier; Kent, Marea Britanie - 1999); *The East Surrey Woodturners* (expoziție - atelier; Surrey, Marea Britanie - 1999, 2000); *The Stonner Show of Art Excelence* (expoziție - atelier; Buckinghamshire, Marea Britanie - 1999); *The Association of Pole Lathe Turners Annual Convention* (expoziție - atelier; Derbyshire, Marea Britanie - 1999, 2000); *The all Chip Carver Show* (expoziție - atelier; Springfield, Missouri, SUA - 2000, 2001); *International Wood Turning Conference* (expoziție - atelier; Puy Saint Martin, Franța - 2000);

The Wessex Craft Show (expoziție - atelier; Wiltshire, Marea Britanie - 2000); *The World Fest* (expoziție și demonstrații; Branson, Missouri, SUA - 2001, 2002); *Woodcarvers Club* (expoziții, seminarii și ateliere; Washington DC, Philadelphia, Fort Wayne, Nashville, Parkersburg, SUA - 2001); *Fort bij Vechten* (expoziție și seminar; Utrecht, Olanda - 2002, 2003, 2004, 2009, 2010); *The 6th Annual Woodcarving Seminar* (atelier; Silver Dollar City, Branson, Missouri - 2002); *Salon International d'Art Plastique Contemporaine et Religieuse* (expoziție; Paris, Franța - 2005); *International Exhibition of Contemporary and Religious Plastic Arts* (Londra, Marea Britanie - 2005); *Zilele României la Strasbourg* (expoziție; Strasbourg, Franța - 2006); *O zi din Transilvania la Nürnberg* (Nürnberg, Germania - 2009); *SIAS* (expoziție și demonstrații; Kelsey Campus, Saskatoon, Canada - 2010); *International Conference - Emma Unplugged* (expoziție și demonstrații; Ness Creek, Canada - 2010).

**Zina și Sorin Burloiu-Maneșă,
doi artiști ai lemnului**

Cărțile sau revistele în care sunt analizate munca și pasiunea sa sunt cu preponderență din America, unde, în domeniul sculpturii în lemn, este cunoscută și apreciată: Chip-Chats (National Wood Carvers Association, vol. 46, 1999), Wood carving (1999), Wood Work (A Magazine for all woodworkers, 2002), International Wood Carvers Congress (2004), A Gathering of Spoon - American Association of Woodturners (2010).

În această ultimă lucrare amintită, Norman D. Stevens, director emerit al Universității din Connecticut, realizează o selecție de 100 de linguri de lemn din impresionanta sa colecție de gen - un reper al creației contemporane de linguri din SUA, Japonia, România, Noua Zeelandă, Canada.

Lingura, unul dintre cele mai vechi obiecte funcționale, este analizată în această lucrare și din perspectiva tehnicilor de lucru, a uneltilor, a formelor, a speciilor lemnoase, a varietății texturii și culorilor.

Autorul insistă asupra oportunității artiștilor de a reprezenta aceste forme de bază în creații artistice ce încântă ochiul printr-o remarcabilă varietate a formei și decorațiilor.

Coperta albumului înfățișează lingura lucrată de Zina, drept apreciere a frumuseții și eleganței întruchipate de acest obiect.

De altfel, mai în glumă, mai în serios, Zina „se revendică” din... lingură. Îi place să spună că este lingurăreasă.

„Lingurile sunt preferatele mele. Forma lor îmi permite să mă exprim cel mai bine. Pe toate le fac 100% manual. La o lingură lucrez trei-cinci zile, dar cu luciu și cu celelalte prelucrări - definitivarea tratamentului pe care i-l aplic -, poate dura până la două luni. Căci în timp le dau cu straturi succesive de ulei de lămâie, de trandafir sau de parafină. Pentru finisare folosesc șmirghel de lemn sau de sticlă.

Noi mâncăm cu linguri de lemn. Le testez la limite extreme, cald sau rece, ca să văd cum acționează. În ultima vreme am folosit lemnul de prun sau de păr, care îmi oferă surprize plăcute în privința culorilor: alb cu roșu, cu maron. La început făceam linguri din lemn de salcie sau paltin, care sunt esențe slabe și au dezavantajul că nu rezistă în timp și absorb mirosurile.

Tehnica de lucru este simplă: folosesc cuțite cu lamă mai lungă, dălți de sculptură pentru găvanul lingurii și cuțite pentru decorat.”

În creațiile sale, Zina Burloiu-Maneșă nu uită niciodată menirea obiectelor de artă populară, exprimată în două criterii importante de

În târg, la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”

apreciere: prioritatea formei înțeleasă ca utilitate și necesitatea coroborată cu valoarea ornamental-semantică.

În cei 20 de ani de când lucrează lemnul, lingura a fost o constantă a muncii sale, pe care a dus-o la perfecțiune. Deși produce puține obiecte datorită muncii, migalei și concepției decorative cu care îl învestește pe fiecare, Zina „acoperă” o gamă largă ce compune genurile și speciile creației artistice în lemn: obiecte de uz gospodăresc - linguri, sărărițe, zaharnițe, lingurare, blidare, boluri; obiecte de cult - cruciulițe, troițe, pristornice; obiecte arhitecturale - scări, porți.

Valoarea ornamentală este dată de înscrisul motivelor decorative decodate de semnificația anumitor simboluri: „triunghiul sau dintele de lup este elementul de bază în alcătuirea celorlalte motive, rozeta este soarele, rozeta cu șase brațe înseamnă punctele cardinale, zenitul - înaltul și nadirul - adâncimea. Rombul reprezintă geometria oului, înseamnă naștere, fertilitate, viață. Pomul vieții înseamnă legătura omului cu Dumnezeu. Alte motive frecvente în decorația lucrărilor sunt păsări diferite, cocoși, pești și șerpi. Șarpele și cocoșul sunt simboluri ale protecției, peștele este simbolul creștinătății.” În

ornamentarea lucrărilor sale, Zina nu se sustrage regulilor stilistice ale artei populare: repetiția, simetria, alternanța dinamică.

Toată această lume a imaginației, desăvârșită în cultul artei populare, este înfățișată cu unelte potrivite, realizate pe măsura fineții decorative, tot de Zina, cu experiența cunoașterii dobândită ca inginer de mecanică fină:

„Îmi confecționez singură dălțile și le ascut cât cred de cuviință. Meticulozitatea și felul logic de a gândi mă ajută deosebit de mult. Am petrecut mult timp să învăț despre unelte. Este foarte important ca ele să lucreze cu tine.”

În ultimii ani Zina a învățat să stăpânească lemnul de esență tare: prunul, părul și măslinul.

„Iubesc lemnul; cu cât este mai interesant, valoarea lucrărilor crește. Împreună cu Sorin am început să experimentăm ceva nou: căutăm lemne cu excrescențe, care au o fibră interesantă. Din bucele de salcâm și de cireș creăm obiecte foarte frumoase.”

Pentru amândoi lemnul este viață, sfințenie, materie, simbol. Dalta lor transformă în „frumuseți și prețuri noi” orice bucată de lemn.

Scriu amândoi pentru că, de la o vreme, Zina a început să vorbească la plural: facem, gândim, lucrăm, creăm, colecționăm... Împreună cu Sorin își construiește de mai multă vreme și viața „profesională”; lucrează de multe ori „cot la cot” și imaginează un nou univers în care lingura de lemn rămâne suverană în munca și în pasiunea Zinei, iar găvanele, bolurile, castroanele, în cea a lui Sorin. El lucrează și pandantive din marmură, pe care aplică flori presate, fixate cu straturi succesive de lac.

Dincolo de încadrarea creațiilor lor în numeroasele specii ale artei populare, „construcțiile” în lemn sunt adevărate „inginerii”, nimic nu este făcut la întâmplare și totul, dar absolut totul în munca lor reprezintă seriozitate, pasiune, răbdare, precizie, meticulozitate, finețe, migală și devotament.

Și dacă totul „vine din interior”, așa cum însăși Zina mărturisește, avem exemplul unei vieți de invidiat, trăită în plăcere și împlinire.

Iubirea de arta tradițională, de specificul local sau național, fiorul românismului nu sunt doar senzații declarative, ci sentimente adânci ce „se degajă” din multe ipostaze ale vieții și activității celor doi: casa din Scheii Brașovului păstrează, în modernismul adăugat prin renovare, toate trăsăturile construcțiilor și arhitecturii specifice vechiului

cartier brașovean. Poarta, vechea poartă a caselor din Scheii, este reprodusă tot după modelul din vechime într-o lucrare nouă, deosebită. Numai din descifrarea motivelor încrestate în lemnul ușii s-ar putea întocmi o tipologie a modelelor de creștături în lemn.

Apoi, această casă găzduiește câteva colecții de obiecte de artă populară, dintre care cele de linguri și de ploști se remarcă prin raritatea, varietatea și reprezentativitatea exemplarelor. Pentru întocmirea acestor nobile colecții nu numai căutarea și strânsul laolaltă au fost virtuțile pasionaților de artă autentică, ci și documentarea la numeroase muzee din țară și din lume, studiul aprofundat. Mai este și componenta sensibil-emoțională pe care o dezvăluie Zina: „colecția am început să o fac după ce am găsit în podul casei bunicilor o ploscă; aceasta este pentru mine și astăzi obiectul cel mai de preț.

Ea a fost folosită de bunicii și de străbunicii mei și simt asta, și mă emoționează, îmi bucură sufletul, simt fiorul trecutului și legătura cu strămoșii...”

Zina și Sorin sunt doi oameni speciali, despre care nu numai semantica acestor rânduri vorbește cu admirație. După ce îi cunosc, clienții lor de la târguri devin prietenii lor, care, după ce le află povestea lemnului, și povestea unei pasiuni, exprimă în cuvinte ușor diferite idei ce uimesc prin asemănarea lor. Iată numai câteva fragmente din gândirea Alexandrei Nicula, masterandă la Universitatea din București, care își declară bucuria de-a fi cunoscut la Târgul de meșteri de la Muzeul Satului „un cuplu de o asemenea

Lingurar lucrat de Zina Burloiu-Maneșă

factură. Întâlnirea cu Zina și Sorin m-a îmbogățit enorm și mi-a dezvăluit misterul expresiei «lemnul este cald» a țaranului român. (...) Ei au reușit să imprime ceva din ființa lor în fiecare obiect, detașându-se de ceilalți creatori. Amestecul dintre semnificațiile simbolice și tehnica de lucru este greu de observat în frumusețea fiecărui obiect: linguri frumos cioplite, sărărițe domnești, cutii misterioase de brici...”.

Talentul și priceperea în arta lemnului i-a făcut pe cei doi să fie, în timp, apreciați și chemați să participe la numeroase manifestări de profil. Ultima reprezentare a soților Burloiu-Manesă a avut loc de curând, în Canada, la Conferința Internațională a Artiștilor de la Saskatoon-Emma, unde au muncit timp de trei săptămâni alături de alți specialiști în lemn și în metal. „A fost o colaborare în care am lucrat fiecare, în condiții «primitive», adică fără instrumente care să folosească curentul electric. A fost cea mai bună experiență din viața noastră petrecută în mijlocul a numeroși artiști din toată lumea. Ne-am dovedit fiecare manualitatea, contribuind adesea la desăvârșirea propriilor obiecte, dar și adăugând noi idei și forme la ceea ce colegii noștri de muncă începuseră să facă; așa s-au născut lucrări colective deosebite.”

La sfârșit s-au organizat licitații pentru strângerea de fonduri necesare desfășurării următorului eveniment. Anul acesta o lingură lucrată de artistă s-a vândut cu 1600 de dolari.

Am putea spune, în încheiere, că la Zina Burloiu-Manesă marile satisfacții și bucurii au început de la lingură și toate cele bune tot de la lingură i se trag și acum.

Text și fotografii -

Dr. Corina MIHĂESCU
Cercetător științific I, CNCPCT

„Cuvinte” de credință pictate pe sticlă

Radu Dincă pictează și desenează de când se știe, dar pasiunea pentru iconografie și mai cu seamă pentru pictura pe sticlă, de inspirație țărănească a descoperit-o dintr-o nevoie a sufletului de a fi mai curat și mai aproape de divinitate.

Pentru Radu Dincă meșteșugul acesta presupune respectarea unui model deja consacrat, așa cum a făcut-o țaranul român din Transilvania - o Transilvanie aflată sub dominație străină până la începutul secolului al XX-lea - care a știut și a reușit prin icoană să susțină atât ortodoxia, cât și continuitatea tradiției românești. *Aceasta este icoana pe care vreau să o duc mai departe, icoană pe care copiii noștri trebuie să o cunoască pentru că este o împletire măiastră între tradiție și credință.*

Preluată ca meșteșug și tehnică de la alte popoare, pictura pe sticlă a meșterilor români a căpătat valențe proprii, originale și unice prin stil, determinate de tradiții culturale bine încheiate.

Dezvoltarea meșteșugului este pusă în legătură cu „miracolul de la Nicula”, consemnat în documentele vremii. Se spune că în anul 1699, o icoană a *Maicii Domnului cu Pruncul Iisus* aflată în Mănăstirea de la Nicula ar fi lăcrimat, fapt care a generat o mare afluență de pelerini veniți să se roage la sfânta icoană. Toate acestea au constituit un îndemn pentru unii țărani de la Nicula să zugrăvească icoane cu chipul Maicii Domnului spre a le comercializa.

În scurt timp, datorită priceperii și talentului, meșterii de la Nicula au creat o adevărată școală de pictură pe sticlă. Vechii iconari și-au asumat libertatea de a interpreta creativ, după propria imaginație, teme biblice, introducând în structura icoanei și elemente din viața lor și a satului românesc, însă fără a altera nicio clipă imaginea sacră reprezentată.

Marea frumusețe a icoanelor pe sticlă românești stă mai cu seamă în culoare, în stilizarea desenului care ajunge la esențializarea formei, în originalitate și spontaneitate, nelipsite de o doză de naivitate. Toate acestea le caută spre a fi transpuse în icoanele sale și Radu Dincă.

Înainte de a începe lucrul este străbătut de neliniște, de nerăbdare și de teamă, pentru că icoana trebuie să aibă duh și har,

Meșterul iconar Radu Dincă și fiul său

să fie oglinda unei lumi nepământene, să fie fereastra către dumnezeire... și nu eu pot face aceasta. Eu pot fi un zugrav, o unealtă și să încerc cu bucurie, cu deschidere și cu frică deopotrivă, cu credință și cu dragoste, să construiesc. Să construiesc oglindind într-un ciob de sticlă, prins într-o ramă umilă de brad, o frântură din Împărăția Cerească așa cum numai țaranul român a știut să alătore simplitatea și grandoarea, modestia și spontaneitatea, tradiția și credința. Dacă ceea ce construiesc eu este icoana, atunci cu siguranță este lucrarea Domnului.

Tematica icoanelor sale este inspirată, în special, de cea a centrelor din Nicula, Arpaș și Cârțișoara. Reprezentanțele sunt mai ales din Noul Testament, de la icoane prăznicare la chipul Maicii Domnului și scene din viața Sa (Nașterea, Intrarea în Biserică, Adormirea), ipostazele Sale cu Pruncul Iisus în brațe (*Hodighitria* - Călăuzitoarea sau *Eleusa* - Imaginea dragostei materne). Pictează, de asemenea, imagini ale Mântuitorului Iisus și scene din viața Sa pământească și dumnezeiască (Botezul, Răstignirea, Iisus Împărat), ale Sf. Gheorghe, Sf. Dumitru, Sf. Prooroc Ilie și, nu în cele din urmă, Judecata de Apoi.

Și fiindcă am pomenit de tema Judecării de Apoi, dacă ar fi să aleg o icoană care îmi este cel mai aproape de inimă, Judecata de pe Urmă este aceea. Este o lucrare amplă și generoasă prin complexitate, prin împărțirea spațiului în trei registre suprapuse - Raiul, Pământul și Iadul - prin scene dens populate, posibile datorită perspectivei verticale, dar și prin cromatică și distribuția culorilor și

Icoană pe sticlă lucrată Radu Dincă

tonurilor. Sursă de inspirație pentru această lucrare mi-au fost icoanele lui Matei Șimforea (Cârțișoara, 1836-1906), a cărui operă de mare valoare și unicitate mă uimește și mă inspiră.

Tehnica de execuție a acestor icoane comportă o anumită dificultate, rezultată din faptul că zugrăvirea se realizează pe partea din spate a sticlei, în oglindă, în așa fel încât, la întoarcerea sticlei pe partea expusă ochiului privitorului, imaginea să se prezinte corect.

Pornind de la compunerea desenului inițial - izvodul, care servește drept „urzeală” a picturii, încep apoi să conturez icoana, urmând accentele și luminile, iar mai apoi culorile.

Sticla îndeplinește și rol de suport, dar și de strat protector pentru pictura, care deși se lucrează „pe dos”, se vede „pe față”. Sticla pe care o folosește Radu Dincă este cât mai subțire cu putință (1,5-2 mm), pentru a semăna cât mai mult cu cea din trecut, confecționată în glăjării.

Încerc să rămân cât mai aproape de tehnica secolului al XVIII-lea (tempera cu emulsie de ou), de ornamentica și cromatica fiecărei zone și perioade care îmi servesc drept sursă de inspirație, folosind cu precădere culori minerale și pigmenți naturali care au o mare transparență și creează un cu totul alt aspect vizual decât cel obținut din culorile moderne ce sunt mai opace, intense și saturate.

Radu Dincă își pictează icoanele în culori calde, pastelate, împrietenite una cu cealaltă, rezultând o armonie deosebit de subtilă și plăcută ochiului și sufletului.

Rama joacă și ea un rol important. Fiind parte integrantă a icoanei, ea vine să întregească lucrarea și nimic nu s-ar potrivi mai bine icoanelor sale, decât o ramă simplă de lemn (de obicei de brad). Ramele le confecționează singur și, mai apoi, le aplică un strat de ceară de albine - tehnică veche, de asemenea tradițională și verificată în timp.

Cunoștințele și experiența căpătate prin studiu și practică simt că trebuie duse mai departe cu speranță, cu smerenie și consecvență. Îmi doresc ca fiul meu Vlad să facă asta.

A face icoane este pentru mine în primul rând o bucurie și o împlinire pe care Dumnezeu mi le îngăduie și-l mulțumesc pentru asta în fiecare zi.

Text și fotografii - **Roxana-Magdalena OPREA**
Muzeograf - Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”

Ecouri

Pe plaiurile Argeșului

O pilduitoare seară artistică

În seara zilei de vineri 17 decembrie, la Teatrul „Alexandru Davila” din Pitești a avut loc spectacolul de iarnă al CJCPCT Argeș „Pe plaiul Argeșului/Crește floarea... Dorului”, prefatată dr. Sorin Mazilescu, directorul instituției organizatoare, anunțând acordarea premiilor pe 2010 în cultura populară argeșeană următorilor:

- Magdalena Ioan - *Premiul de excelență pentru întreaga activitate în slujba culturii populare*
- Constantin Stancu - *Premiul pentru cel mai reprezentativ cercetător și culegător al folclorului argeșean*
- Emil Antohi - *Premiul pentru cel mai bun animator al vieții culturale dintr-o localitate argeșeană*
- Margareta Șerbănoiu - *Premiul pentru cel mai bun instructor al unor formații artistice populare*
- Zina Ghițulescu - *Premiul pentru cel mai valoros creator dintr-un domeniu specific creației populare - toți piteșteni și*
- Lucia Nicola - *Premiul pentru cel mai bun interpret popular din Bascov.*

Diplomele au fost înmânate câștigătorilor de către domnul Florin Tecău, vicepreședinte al Consiliului Județean Argeș.

A fost lansat, de asemenea, numărul 9/2011 al *Anuarului informativ al CJCPCT Argeș*.

**Ansamblul Folcloric „Dorul“ al CJCPCT Argeș, Pitești,
decembrie 2010**

A urmat apoi spectacolul susținut, sub conducerea muzicală a lui Gheorghe Floroiu, direcția artistică și prezentarea lui Dorin Oancea, de Ansamblul Folcloric „Dorul“ - tineri, câștigător al Marelui Premiu la Festivalul-concurs „Gheorghe Popescu-Județ”, ediția a X-a, 2010, în coregrafia lui Cătălin Oancea, precum și de câștigători ai celor trei ediții ale Întrecerii Tinerelor Talente „Mugurii folclorului argeșean”: Mariana Pătru, Cornelia Cal, Mihaela Pițigoi, Georgiana Baci, Andreea Comănești, Rebeca Simion, Ionuț Cârstea (laureat al Festivalului-concurs „Maria Lătărețu“ - Târgu Jiu, 2009 și câștigător al Olimpiadei Naționale de Muzică 2006, 2009 și 2010), Ancuța Mariana Vâjan (laureată a Festivalului „Sus, pe Argeș, la izvoare”, ediția I, 2010), Zina Ghițulescu (interpretă care a obținut trofeul suprem la Festivalul „Maria Lătărețu”, 2010), Grupul vocal „Argeșelul“ al Clasei de canto popular a Liceului piteștean de Artă „Dinu Lipatti”, condus de prof. Georgeta Chițoran, corepetitor: prof. Iulian Butaru. Și astfel, într-o armonioasă împletire a suitelor de dansuri populare muscelene și din Hârsești, așezare argeșeană de șes, tinerii Ansambului Folcloric „Dorul“ al CJCPCT Argeș au oferit celor prezenți un spectacol cu adevărat unic prin virtuțile sale.

Cel care scrie aceste rânduri regretă că nu poate prinde în ele toată exuberanța, veselia, siguranța, lejeritatea celor care cântau și dansau, nici frumusețea versurilor care au curs pe scenă. Măcar titlurile cântecelor să le strecurăm în continuare, pentru a întări

bogăția de bunuri artistice populare aduse la cunoștința spectatorilor: „Marioară de la munte”, „A venit Argeșul mare”, „Înfloresc pe lume florile”, „Te-am așteptat, măi neicuță!”, „Lună, lună, lunișoară!”, „Argeșule, apa ta!”, „Eu sunt fată de la munte!”, „Cântă, cucule, cu mine!”, „Mă uitai în codrul drag”, „Pe dealul Muscelului”, „Trandafir scâldat în rouă”, „Drag mi-e neica sprâncenat”, „Pe sub deal, pe sub măgură”, „Floare albă de la munte”, „De la Cumpăna la vale”, „De la Rucăr mai la vale”, „Bine-i, cucule, de tine”, „În grădina ocolită”, „La izvor, la fântâniță”, „Pe plaiul Argeșului”, „La fântânița din poartă”, „Fir-ai tu să fii de deal!”, „Mai treci, neică, și tu deal!”.

Spectacolul a fost fără niciun cusur, exemplar, meritând numai superlative. Cei care l-au urmărit pot fi considerați pe drept cuvânt câștigători ai unor perle folclorice fără egal, ca întregă rezonanță în sufletele curate ale celor care așteaptă, ca întotdeauna, sfintele noastre sărbători preamărind Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos. Și pentru că un astfel de concert - măreț, repetăm -, s-a înscris în peisajul artistic argeșean cu o dezarmantă siguranță, putem încheia vorbele de față prin câteva stihuri și ele de reținut: *Pe plaiul Argeșului/Crește floarea Dorului,/Și se scutură ușor/În inimă de izvor...*

Rânduri de Colindă

Cea de-a XXX-a ediție a Festivalului „Florile dalbe”, care cinstește, în arealul Argeș-Muscel, datinile de Crăciun și Anul Nou a însemnat un prilej de bucurie, pentru că sărbătorile noastre sfinte nu și-au pierdut nimic din măreția multiseculară.

Întâlnirile au fost programate în patru centre - mai întâi, trei, zonale (în satul Stănești, comuna Corbi, sâmbătă, 4 decembrie; apoi la Șitești, după o zi și în orașul Ștefănești, la o săptămână). Manifestarea a luat sfârșit joi, 16 decembrie, la Curtea de Argeș, în sala mare a Casei de Cultură „George Topârceanu”.

Remarcăm interesul major al comunităților și administrațiilor locale și al interpreților pentru obiceiurile legate de Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, de Anul Nou și de toate celelalte prăznuiri creștinești ale iernii.

Juriul a fost compus din prof. Moise Mitulescu - președinte, dr. Sorin Mazilescu, directorul CJCPCT Argeș, prof. Costin

Grupuri de colindători la Festivalul „Florile Dalbe”, Argeș - Muscel, decembrie 2010

Alexandrescu, Gheorghe Gomoiu, Constantin Cârstoiu, Sorin-Dănuț Radu, referenți la instituția amintită.

La întâlnirile din județ au participat cete și grupuri ale colindătorilor-urători din localitățile: Arefu, Bârla, Berevoești, Bogăț, Broșteni-Aninoasa, Călinești, Corbi, Costești-Godeni, Domnești, Godeni, Jugur-Poienarii de Muscel, Livezeni-Stâlpeni, Mălureni, Pitești, Poienița-Băliilești, Schitu Golești, Slănic-Aninoasa, Slătioarele-Băbana, Stănești-Corbi, Șerbănești-Rociu, Ștefănești, Șitești, Ungheni, Valea Popii-Mihăești, Vlădești, Vulturești.

Veșnicia, trecutul, istoria, ziua de azi, momentele preamărind sărbătorile din finalul de Undrea le-a trăit fiecă așezare. Ne face plăcere să amintim aici câteva nume de grupuri care au urcat pe scena Festivalului: „Autentic” (Șitești), „Bratia” (Vlădești), „Brezăiașii satului” (Rucăr), „Camerata Sânziana” (Colegiul Național „Zinca Golescu” - Pitești), „Colinda” (Vulturești), „Colindătorii” (Stănești), „Coronița” (Godeni), „Dor de dor” (Domnești), „Flores primaverae” (Grupul Școlar „Mihai Viteazul” - Pitești), „Florile Rucărului” (Rucăr), „Glasuri muscelene” (Vulturești), „Izvorașul” (Arefu), „Miorița” (Jugur), „Mugurașii” (Schitu Golești), „Plugușorul din Șitești”, „Sfânta Treime” (Corbi), „Voiniceii” (Stănești).

Menționăm, în context, și unele concluzii după evoluțiile la care am asistat cu încrederea că avem înaintea ochilor imaginea cât de cât exactă, rotundă a fenomenului fără istov în curgerea vremii:

- acuratețea, în spiritul curat al tradiției, a repertoriului: colinde străvechi, religioase ori luate cu discernământ din culegeri sau lucrări de autori: sorcovă, stea, plugușor, brezaie, capră, strigături;
- folosirea unei recuzite pentru care avem toată aprecierea: icoane, clopote și tobe, lumânări, candelă, bice, buhai, zurgălăi, făclii, fluier, grâu verde și boabe, ghirlande, crengi, mlădițe, ramuri de brad, flori, multe flori, pluguri scenice;
- ținuta interpretativă în conformitate cu semnificația omologată/validată mereu de ani a obiceiurilor strămoșești;
- seriozitatea, cuminența în pregătirea și desfășurarea faptică a „prestațiilor”;
- îmbinarea textelor vechi cu alese cântări liturgice, a elementului tânăr și matur, masculin și feminin;
- îndemnul molipsitor la sărbătoare, considerație, revelație, pietate, bun simț și bun gust, încântare, trăinicie, înțelegere, înțelepciune, tolerantă, respect și prețuire;
- creșterea valorică a grupurilor vocale venite pe scenă din Corbi, Jugur, Livezeni, Mălureni, Poienița, Stănești-Corbi, Vlădești, Vulturești;
- menținerea unui număr de participanți pe măsura evenimentului: la cele patru faze ale Festivalului, peste 1500 de colindători-urători pentru care CJCPCT și Asociația Folcloriștilor Argeșeni „Constantin Rădulescu-Codin” au făcut ceea ce fac de ani de zile: înștiințare, informare, programarea pe centre și în afara județului: la Râmnicu Vâlcea, o ceată a colindătorilor-urători din Corbi;
- înmânarea de însemne ale prezenței la întâlniri (diplome și trofee), dar și consemnarea generoasă în mass-media;
- implicarea în manifestări a liderilor locali: primarii Mihai Ungurenuș (Corbi), Florian Rizea (Șitești), Mihai Dorin Bărbuceanu (Ștefănești), Nicolae Diaconu (Curtea de Argeș); aceștia au asigurat interpreților și daruri de sezon - fructe, dulciuri, sucuri;
- sprijinul de calitate al Bisericii în aproape toate așezările argeșene - alegerea unui repertoriu adecvat, punerea lui în lumină cu atenție mărită pentru firesc, respectul tradiției, păstrarea caracterului de sărbătoare înaltă, creștinească a întregului alai și de sobrietate înțeleasă.

Remarcăm pe acei interpreți ai colindelor și obiceiurilor din Vlădeștii Muscelului care au dus în București, la Centrul Național de

Artă „Tinerimea Română“ (unde a avut loc vernisajul Expoziției „Crăciunul și Anul Nou în creația populară contemporană”, organizată de Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale), o parte a sfințeniei și frumuseții sărbătorilor, pentru ca tot ei să participe la două festivaluri în Botoșani: „Cântece și coruri sătești”, ediția I, respectiv „Din străbuni, din oameni buni” (ediția a XXXVI-a), festival de obiceiuri de iarnă unde argeșenii au prezentat colinde de fereastră.

Ar fi tare bine dacă un asemenea climat l-ar cunoaște obiceiurile de Crăciun, Anul Nou și Bobotează în toate locurile unde viețuiesc argeșenii. Fiindcă nu pot fi uitate nicicând frumuseți precum cele cuprinse în refrenele: „O, ce Vestă minunată!”, „Bună dimineața la Moș Ajun!”, „După datini colindăm,/La mulți ani noi vă urăm!”, „Moș Crăciun cu plete dalbe”, „Sus, la poarta raiului...”, „Sculați, sculați, boieri mari!”, „Domn, Domn, să-nălțăm!”, „La mulți ani cu sănătate,/Să aveți belșug în toate!”, „Trei păstori se întâlniră”, „Steaua sus răsare/Ca o taină mare”, „Măine anul se-nnoiește”, „Colindăm, colindăm iarna/Pe la uși, pe la ferești,/Colindăm, colindăm iarna/Cu colinde românești!”, „Dar nu uita când ești voios,/Române, să fii bun”, „Și colinda nu-i mai multă,/ Să trăiască cine-ascultă!”, „Dă-i Domnului, Doamne!”, „Sorcova, vesela,/Să trăiți,/Să-mbătrâniți!”, „Deschide ușa, creștine!”. „Trei crai de la Răsărit/Spre Stea au călătorit”, „Hopuri, hopuri, hopurile,/La mulți ani cu floricele,/Hopuri, hopuri, hopurate,/La mulți ani cu sănătate!”, „Sărbătoarea lui Hristos/Să vă fie cu folos!”, „Să vă dea Domnul de toate,/Bucurie, sănătate!”, „Cad fulgi din cer,/Hai, lerui, ler!”.

S-a tras cortina peste cea din urmă ediție, a XXX-a, a Festivalului „Florile dalbe” - datini de Crăciun și Anul Nou în Argeș. I-au rămas, pretutindeni și pentru oricând, învățămintele și așteptările de mai bine. Împreună cu marele câștig spiritual, tradus prin îndemnul: „Trebuie perpetuate sărbătorile sfârșitului de an! Și practicile străvechi, veșnice, însoțindu-le. Mereu, mereu!”.

Prof. Constantin CÂRSTOIU
CJCPCT Argeș
Fotografii de Sorin-Dănuț RADU
CJCPCT Argeș

Noi apariții editoriale

Gheorghe Tomescu, Gheorghe Deaconu, Sărbătoarea „Alegerea de June” - ritual și spectacol, Editura Fântâna lui Manole, Râmnicu Vâlcea, 2010

Volumul recent lansat este rodul unei cercetări începute „spre finele anilor ‘70” de către prof. dr. Gheorghe Deaconu, director al Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale între anii 1968-2001. Cercetarea „pe viu” a obiceiului „Alegerea de June” evidențiază caracterul *inedit* al acestei sărbători care păstrează acea vigoare a vieții folclorice, îmbinând spectacolul cu ceremonialul îndătinat, dar având și amprenta modernității.

Ideea scrierii unei cărți care să adune în paginile sale date privind obiceiul care se desfășoară pe baza unui scenariu-standard, fapt consemnat în volum prin observarea directă din anii când s-a întreprins cercetarea, iar pentru perioadele anterioare prin evocările, redate în pagini, de către foști juri sau alte persoane din comunitate, care vin cu detalii interesante, este inedită, dar și incitantă. Recunosc faptul că am citit volumul cu interes.

Cartea pe care un profesor de istorie din comuna Muereasca, Gheorghe Tomescu, și un prof. dr. în folclor, Gheorghe Deaconu, au scris-o și au tipărit-o la Editura Fântâna lui Manole, Râmnicu Vâlcea, 2010, cu cheltuiala Primăriei Muereasca, vine să certifice faptul că

obiceiul alegerii de june are următoarele atribute: este un *fapt viu*, este un *fapt social* constituind un *act de comunicare*, ceea ce îi îndreptățește să conchidă că „este un eșantion reprezentativ de patrimoniu viu al tradiției“.

Volumul este un dar pentru membrii comunității, practicanți ai obiceiului sau simpli beneficiari ai colindului, pentru că dialogul între cei doi autori îi ajută să-și cunoască istoria și semnificațiile, iar capitolul rezervat *protagoniștilor sărbătorii*, îi motivează să continue nealterat practicarea obiceiului pentru a se înscrie în această competiție în care alegerea este făcută direct de către concetățeni; iar biserica îi confirmă, atribuindu-le virtuți preoțești prin înmânarea însemnelor sacre ale botezului: căldărușa cu agheasmă, buchetul de busuioc și, bineînțeles, crucea cu Iisus Hristos răstignit.

Foarte interesant este dialogul între cei doi autori, condus cu știință de prof. dr. Gh. Deaconu, provocând răspunsuri ce permit o cunoaștere prin observație directă, dar și completări venite prin lectură, ceea ce te motivează să parcurgi întreaga „discuție“ pentru a te informa și a ști apoi: de unde vine obiceiul; cum se desfășoară; care-i sunt semnificațiile; de ce se păstrează.

Aparatul bibliografic indicat, inserțiile unor judecăți de valoare, unanim acceptate de etnologi de-a lungul timpului, dar mai ales deschiderea cu care autorii se prezintă în fața cercetătorilor fac din acest demers editorial un pas important ce motivează înscrierea comunei Muereasca pe harta culturală a comunităților ce se identifică printr-o viață spirituală demnă de a fi un model de conviețuire.

De altfel, obiceiul este înscris în „Ghidul de dezvoltare comunitară rurală al Comisiei Europene“, începând cu anul 2006.

Lansarea s-a făcut în fața comunității din Muereasca de Sus în seara zilei de 6 ianuarie 2011, înaintea momentului *Alegerea de June*, cu participarea autorilor, a conf. univ. dr. Ioan St. Lazăr, a prof. Gelu Stratulat, a altor oameni de cultură și a mediei locale, patronați de reprezentantul Bisericii parohiale Muereasca de Sus, P.C. Pr. Nicolae Brăneanu și de primarul comunei, ec. Ion Ungureanu, omul care a făcut posibilă tipărirea volumului pe cheltuiala comunității.

Prof. Elena STOICA
Director, CJCPCT Vâlcea

Băcanu Grigore, Horujenco Ioan, Horelor, surorilor. Antologie de jocuri populare din județul Galați, Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos“, Galați, 2010

Centrul Național pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale salută efortul specialiștilor de la Centrul Cultural „Dunărea de Jos“, centru parțener al instituției noastre, de a publica antologia jocurilor populare din județul Galați intitulată *Horelor, surorilor*, a coregrafilor Grigore Băcanu și Ioan Horujenco.

În paginile acestei lucrări autorii au evidențiat multitudinea de forme și de variante ale jocurilor tradiționale și ale melosului popular specifice ariei culturale cuprinse între Prut, Siret și Dunăre. Pentru ca valorificarea informațiilor obținute de către cercetători despre particularitățile jocului popular sud-moldovenesc să fie cât mai ușor accesibilă destinatarilor, ilustrarea mișcărilor și a figurilor de dans s-a realizat prin folosirea sistemului de notare grafică a mișcărilor – autor Theodor Vasilescu. Astfel, descrierilor literare le sunt adăugate scheme sinoptice, care sporesc valoarea documentară a antologiei, știut fiind că sistemul de notare a mișcărilor jocurilor oferă posibilitatea înregistrării grafice a mișcării în timp și spațiu și pe cea a suprapunerii perfecte peste partitura muzicală.

Anișoara Stegaru, șeful Secției de Cercetare, Conservare și Valorificare a Creației și Tradiției Populare a instituției gălățene, realizează, în *Prefață*, o analiză constatativă din perspectivă diacronică a

caracterului ritual a jocului popular, raportându-l la cadrul sărbătoresc al obiceiurilor vieții de familie și al celor calendaristice din Ținutul Corvinului (jocurile de priveghi, jocurile cu măști de la Anul Nou, jocul găinii ș.a.m.d.). Relatează, apoi, despre semiotica horei, subliniind necesitatea respectării echilibrului dintre noțiunile elementare, precum: concordanța între stilul de dans, reprezentativ pentru o anumită zonă etnografică și ritmul, postura, dar și ținuta vestimentară.

Autorii realizează o radiografie a repertoriului coregrafic din zona etnofolclorică a Moldovei de Sud.

Cercetătorul Eugen Holban, prin studiul său despre portul popular femeiesc și bărbătesc caracteristic județului Galați, completează valoarea de document etnologic a lucrării *Horelor, surorilor*.

Nu în ultimul rând, valoarea științifică a lucrării este desăvârșită de faptul că jocurile populare prezentate sunt însoțite de date concludente extrase din fișele de informator, de partitură muzicală și coregrafică și de un material multimedia, ce prezintă interpretarea câtorva jocuri tradiționale sud-moldovenești.

Reprezentând un act recuperatoriu cu rol semnificativ pentru conservarea și (re)cunoașterea folclorului coregrafic moldovenesc, antologia de față reprezintă un extraordinar aport la perfecționarea analizei etno-coreologice a creațiilor tradiționale românești.

Meritele autorilor și ale editorului sunt, cu atât mai important cu cât acest volum, cum spune în *Argument* maestrul Theodor Vasilescu, președintele de onoare al Asociației Coregrafilor Ansamblurilor Folclorice din România, este merit „să preîntâmpine perspectiva pierderii jocurilor și a melodiilor tradiționale” din Ținutul Corvinului.

Anamaria STĂNESCU
Referent, CNCPCT